

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida

številka 3 / 2013

KOLOFON

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida
letnik 12, številka 3 / 2013
ISSN 1854-4096

Izhaja 4-krat letno v elektronski in zvočni obliki in je brezplačna.
Spletna stran: <http://www.zveza-slepih.si/rikoss/>
Izdaja: [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)

Odgovorni in tehnični urednik: [Marino Kačič](#)
Uredniški odbor / sodelavci: Brane But, Jože Gregorc, Metka Pavšič, Jure Srebrovič,
Slavica Bukovec Zupanič

V reviji se objavlja priporočila in izsledke testiranj nove specialne IKT opreme, strokovne članke o spoznanjih z relevantnih področij, možnostih za izobraževanje, delo, prosti čas, o izkušnjah v povezanosti/vključenosti, o osebnih življenjskih in delovnih izkušnjah ljudi z okvaro vida, njihovih svojcev, strokovnjakov vseh podpornih služb in drugo. Vsi prispevki so avtorizirani, avtentični in se nanašajo na področje "ljudje z okvaro vida".

=====
Avtorske pravice za prispevke, sprejete v objavo, pripadajo reviji Rikoss. Uredništvo si pridržuje pravico preurediti ali spremeniti dele besedila, če tako zahteva jasnost in razumljivost, ne da bi o tem prej obvestili avtorja. Avtorji prispevkov so odgovorni za avtentičnost besedila in svoja stališča.

© Revija Rikoss (ime, oblika in vsebina) je zaščiten z zakonom o avtorskih pravicah. Revija ali katerikoli njen del ne smeta biti razmnožena ali spremenjena v kakršni koli obliki (elektronski, zvočni, tiskani ali drugi obliki) brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic: © Revija RIKOSS in Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije.

[Domov](#) [Uredništvo](#) [Naročite brezplačen Rikoss](#)

=====

KAZALO

UVODNIK: Mestni avtobusi v Ljubljani imajo zvočne napovednike postajališč, a so ti le redko vklopljeni

Slavica Bukovec Zupanič

AVTOPORTRET: Blanka Škafar

Hodim v temi, živim sredi svetlobe

POPOTNIŠKI UTRINKI: Prebivalci Sarajeva so zelo odprti, sproščeni in prijazni

Matija Bregar

INTEGRACIJA: Če bom imel spremstvo, bom lahko...

(»Mreža spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih«)

Slavica Bukovec Zupanič

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Oprostitev plačevanja RTV-prispevka

Brane But

DOBRO JE VEDETI: Prvi vtisi o Windows 8

Jožef Gregorc

PAMETNI TELEFONI: Telefon v zelenem

Jožef Gregorc

NAMIGI IN NASVETI: Učinkovito iskanje z Googlom – osmič, Pretvarjanje formatov

Brane But

OGLASNA DESKA: »Različnost obogatila študente iz več držav«

5. mednarodni kongres študentov specialne in rehabilitacijske pedagogike

Petra Likar

NOVIČKE: Telefoni na dotik izpodrinili klasične telefone, Podjetje Drugi vid predstavilo Slovensko spletno stran za aplikacijo Equal Eyes za Android telefone, Free DVD VideoSoft Youtube mp3 converter omogoča tudi prenos več skladb naenkrat, Klicanje po svetu je lahko tudi brezplačno, Skype objavil posodobitev

Jure Srebrovič

UVODNIK: Mestni avtobusi v Ljubljani imajo zvočne napovednike postajališč, a so ti le redko vklopljeni

Avtor: *Slavica Bukovec Zupanič*

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošlji komentar](#)

K večji mobilnosti slepih in slabovidnih veliko prispeva dobra urejenost javnega prevoza. V Ljubljani se ravno zaradi tega lahko večina naših članov dokaj samostojno pripelje v zeleni del mesta. Elektronika na novejših avtobusih je slepim in slabovidnim pot še olajšala. Zvočni napovedniki postajališč potnika namreč opozorijo, na kateri postaji se bo ustavil avtobus. Zato osebi z okvaro vida ni potrebno šteti postaj ali spraševati sopotnikov in nenazadnje biti ves čas vožnje na pecljih, kdaj mora izstopiti. Napovedniki pa ne služijo le slepim in slabovidnim potnikom, temveč so dobrodošli tudi starejšim in turistom, ter so v večini evropskih mest povsem samoumevni.

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) sicer določa, da bo do leta 2020 po vsej državi treba zagotoviti dostopnost do javnega prometa gibalno in čutno oviranim osebam.

Konec leta 2012 je časopis Delo v članku o javnem prevozu v glavnem mestu navedel nekaj podatkov. Od 214 mestnih avtobusov je 186 nizkopodnih, ki nimajo stopnic ter imajo možnost nagiba in prostor za gibalno ovirane in otroške vozičke. Sto osemindvajset vozil, kar je približno tri petine, ima vstopno oziroma izstopno klančino za potnike na invalidskem vozičku ali s hojico ter za starše z otroškimi vozički. Z zvočnimi napovedniki postajališč in pregradnimi drogovi, ki olajšajo vožnjo slepim in slabovidnim, je opremljenih 183 mestnih avtobusov; prav toliko jih ima tudi notranje prikazovalnike nad voznikom za lažje potovanje gluhih in naglušnih. Z zunanji elektronskimi prikazovalniki, ki omogočajo boljšo vidnost številke in ime proge, je opremljenih 199 vozil.

Sliši se odlično. Toda, potniku služijo le delujoče naprave, v našem primeru delujoči glasovni napovedniki. Prav nad delovanjem oziroma nad nedelovanjem teh se v zadnjem času pritožuje čedalje več naših članov. Ko slepa oseba ugotovi, da govorec na avtobusu ne deluje, se ob ponižni prošnji za njegov vklop izpostavlja pred vsemi potniki, a zahteva le tisto, kar bi morale delovati že samo po sebi. Situacija postane še neprijetnejša, ko se začnejo šoferji izgovarjati, da je naprava že dalj časa pokvarjena, ali da je sredi vozne proge ne znajo programirati, da ti bodo že povedali, na kateri postaji bo treba izstopiti itd. Če pa napovednik že vklopijo, je mnogokrat napačno nastavljen, kar je lahko še slabše, kot če ne bi deloval.

Ker se število nemih napovednikov postajališč povečuje in ker so naši bralci tudi uporabniki storitev LPP-ja (Ljubljanski potniški promet), smo iz uredništva Rikossa na podjetje povprašali, zakaj te naprave ne delujejo in kako v zvezi z njimi izobražujejo šoferje.

Gospa Tamara Deu Ošlak, zadolžena za stike z javnostjo pri Javnem podjetju LPP, nam je na naša vprašanja poslala dokaj obsežen odgovor, ki vam ga zaradi pomembnosti problematike v celoti posredujemo.

»Vozniki LPP so bili letos posebej izobraženi na seminarjih, kjer smo izpostavili komunikacijo z osebami z oviranostmi. Prav tako so navodila voznikom jasna, da morajo slepi in slabovidni osebi, če jo vidijo na postajališču, povedati številko linije, ki jo vozijo, obenem pa morajo biti napovedniki postajališč v avtobusih vedno vklopljeni, saj slepim potnikom to predstavlja dragoceno pomoč pri spremljanju lokacije avtobusa.

Tako osveščanje voznikov kot tudi potnikov je zelo pomembno, zato smo hvaležni za vsako mnenje, ki ga dobimo. Letos smo bili na Zavodu slepe in slabovidne mladine Slovenije, kjer smo imeli 6-urni seminar na temo komunikacije slepe in slabovidne osebe z voznikom in na temo učinkovitega vstopanja in izstopanja slepih in slabovidnih oseb. Veliko smo se naučili eden od drugega in po seminarju priporočamo naslednje: slepa ali slabovidna oseba naj se na postajališču postavi na vidno mesto, vendar še vedno v varni razdalji od pločnika (40 cm), naj bo primerno označena in razpoznavna (na primer s palico). Ko se avtobus ustavi, naj oseba razločno vpraša voznika, kam potuje avtobus oz. katera linija je in če ji lahko voznik pomaga najti linijo, s katero želi ta oseba potovati.

Že ob vstopu v avtobus naj slepa ali slabovidna oseba sporoči vozniku, kje bo izstopila. Ko je v avtobusu, si v primeru, da glasovni napovednik ne dela, pomaga s štetjem postaj (priporočilo Zavoda slepe in slabovidne mladine Slovenije), oz. če je povedala vozniku in se z njim dogovorila, da jo bo opozoril na izstop, bo to voznik tudi storil; pomagajo lahko tudi sopotniki.

Ob tej priložnosti naj opozorimo še na storitev Prevoz na klic (več o njej na: <http://www.lpp.si/node/608>), ki omogoča, da voznik avtomatično, če se je slepa ali slabovidna oseba prej najavila po telefonu v prometno nadzornem centru LPP, spremlja to osebo in ji pomaga. O storitvi je na naši vhodni spletni strani tudi filmček (<http://www.youtube.com/watch?v=NTd2rB3mHMg>), katerega ogled toplo priporočamo. Na Youtube smo ga vložili marca letos pa ima že preko 1700 ogledov, kar je za nas izrednega pomena, saj vemo, da se bo storitev na ta način čim bolj približala slepim in slabovidnim, ki bodo zaradi tega lažje potovali. Glasovni napovedniki so za LPP velika pridobitev, 183 vozil je že opremljenih z njimi, ob vsakem nakupu novih avtobusov pa so seveda ti tudi standardno nameščeni v avtobuse.

Žal lahko pride občasno pri napovednikih do okvar, ne delujejo pa tudi tedaj, ko je avtobus na obvozu ali pa se je kratkoročno zgodila sprememba trase zaradi potreb in želja potnikov. Zadnje se trudimo urediti takoj po spremembi. Letošnje leto so napovedniki pod drobnogledom tudi pri nas, saj jih usklajujemo z elektronskimi sistemi, ki delujejo na osnovi GPS, tako da je za nedelovanje morda vzrok tudi, ker je glasovni napovednik v nadgradnji. Nekateri vozniki so ugasnili napovednike v preteklosti tudi zaradi zahtev drugih potnikov.

V primeru, da zaznate nedelujoč glasovni napovednik, priporočamo, da sporočite svoje mnenje in registrsko številko avtobusa, številko linije, datum in uro potovanja na mail@lpp.si ali po telefonu na 01 58 22 506 (vsak dan od 8.00 do 15.00 ure), z navedbo številke registrske tablice vozila, časa in kraja vstopa ali izstopa, da bi lahko preverili, zakaj napovednik ni delal. V primeru, da je vzrok okvara ali obvoz,

naprošamo, da se slepi in slabovidni ravnaajo po našem priporočilu, ki je rezultat seminarja v Zavodu slepe in slabovidne mladine Slovenije. V primeru, da napovednika voznik ni vklopil, bomo ustrezno ukrepali. «

Za lažjo komunikacijo z odgovornimi v podjetju iz uredništva dodajamo še povezavo do spletne strani, kjer posameznik lahko dobi vse informacije, kam se naj obrne v primeru nepravilnosti:

<http://english.jhl.si/lpp/javni-prevoz/splosne-informacije/pohvale-pritozbe>.

Verjamem, da imajo tudi mnogi naši bralci različne izkušnje z ljubljanskih busov. Ko sem pred dnevi ob vstopu na avtobus na progi 6 vprašala šoferja, če je napovednik vključen, mi je ta odgovoril pritrdilno. Ko sem ga kasneje opozorila, da se govorca ne sliši, je odvrnil, da je on naredil svoje in mi dal vedeti, da je s tem zanj konec debate.

Podobnih zgodb se je v zadnjih letih nabralo kar za celo nanizanko, a prav pri vseh pripetljajih si zastavljam enako vprašanje: »Zakaj so v avtobusih sploh vgrajeni zvočni napovedniki postajališč, če ne služijo svojemu namenu?« Ker bi končno zares rada dobila obrazložitev za skrajno neodgovorno početje večine šoferjev na ljubljanskih mestnih avtobusih, sem 2. septembra omenjeno vprašanje poslala referentu za pohvale in pritožbe g. Tomažu Pokrivaču ter na mail, ki ga je v odgovoru navedla ga. Tamara Deu Ošlak. Do danes, 10. septembra, z nobenega od naslovov nisem dočakala odgovora. Verjetno dodaten komentar k temu ni potreben!

V uredništvu Rikossa prosimo uporabnike javnega prevoza v Ljubljani, da dosledno spremljajo delovanje glasovnih napovednikov, naj vsaj približno štejejo, kakšen delež njih deluje in nas o tem obveščajo, da bi po potrebi ponovno urgirali. V primeru nepravilnosti, prosim sporočite pritožbo na zgoraj omenjeno e-pošto ali telefon za pritožbe v LPP. Z lastno aktivnostjo bomo lažje dosegli, da bodo napovedniki vseskozi vklopljeni in presegli miselnost, da so ti namenjeni le ljudem z okvaro vida. Če se bo takšno stanje v bodoče še nadaljevalo, bomo prisiljeni potrkati na vrata Mestne občine Ljubljana, ki je ustanoviteljica Javnega podjetja LPP in ga financira z denarjem davkoplačevalcev.

[Na vrh](#)

AVTOPORTRET: **Blanka Škafar**

Hodim v temi, živim sredi svetlobe

Lektoriranje: *Brane But*

[Pošljí komentar](#)

Sem Blanka Škafar, stara sem 24 let. Doma sem v Prekmurju, v vasi Odranci. Slepa sem od rojstva. Pravzaprav nisem povsem slepa, marveč imam nekoliko ostanka vida. Toliko, da razločim obrise in da si lahko predstavljam okolje v svoji neposredni bližini. Sem vesela, optimistična, trmasta, ponosna, odločna, včasih raztresena, vendar, ko se za kaj odločim, to na koncu tudi izpeljem. Sem družabna, zgovorna in imam rada ljudi. Rada se pošalim na svoj račun. Rada pojasnim drugim, da sem na boljšem od videčih, ker lahko berem v temi in gledam televizijo, četudi mi jo postavijo za hrbet. Čeprav se na lasten račun rada šalim in do neke mere dovoljujem to šalo tudi drugim, pa ne maram podlih šal na račun drugih ljudi. Opravljanje je ena redkih stvari, ki jih v življenju iskreno sovražim. Zagrenjenost pa je poleg opravljanja druga lastnost, ki jo v življenju še res močno sovražim. Tudi sama sem sicer nagle jeze in vzkipljiva, vendar se zaradi optimizma hitro pomirim in spet grem naprej z dobro voljo. V prostem času rada poslušam glasbo (predvsem narodno zabavno) in se družim s prijatelji. Po televiziji spremljam samo slovenske oddaje, saj tuji jeziki niso moja močna stran. Moja resnična strast pa so knjige. Berem vedno kar tri naenkrat: zvočne in brajeve, na računalniku pa si iz že prebranih knjig ustvarjam svojo knjižnico, in nabrala sem že preko šeststo knjig. V življenju se želim udeleževati predvsem na področju kulture.

Rodila sem se 4.1.1989 v murskosoboški porodnišnici. Imam še tri leta starejšega brata. Doma imamo kmetijo. Kot otrok nisem bila nikoli obremenjena s svojo drugačnostjo. Vedno sem dobro poznala domače posestvo in nikoli nisem manjkala, ko so zvečer starši in stari starši opravljali delo v hlevu. Po njih sem podedovala veliko ljubezen do živali. Brez strahu sem se celo sprehajala skoraj po robu kravjega korita za hrano in si od blizu ogledovala krave in majhne teličke. Poskušala sem se celo v tem, da sem dedu pomagala pri molži. Rada sem se igrala z majhnimi piščančki in celo s puricami, dokler nisem doživela nesreče, ko sem se nekoč tako kot vedno igrala z njimi v rdečih hlačah. Nekoliko sem se bala in se še zdaj bojim golobov in kokoši. Verjetno zaradi zvoka, ki ga povzročijo ob vzletu s svojimi težkimi perutmi. Mačk sem imela v svojem življenju za celo farmo, očetovim psom pa sem samo jaz izbirala imena. Poleg ukvarjanja z živalmi sem se tudi izredno dobro ujela z videčimi vrstniki iz okolice. Verjetno je temu botrovalo dejstvo, da me starši nikoli niso skrivali pred okolico in se me sramovali, kot se je to v tistih časih rado počelo. Vedno sem sodelovala pri lumparijah, ki smo se jih domislili in nemalokrat sem bila prav jaz sama pobudnik kakšne teh lumparij. Nekoč smo si na mojo pobudo celo izmislili dramsko igrico, ki smo jo odigrali pred sorodstvom. Vrtec sem obiskovala v domačem kraju in tudi tam so me dobro sprejeli.

V šolo sem morala v Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljano, saj takrat še ni bilo možnosti integracije. V zavodu se nikoli nisem dobro počutila. Vedno sem bila bolj ali manj nesrečna. Vrstniki me nikoli niso sprejeli preveč dobro. Žalili so me, me

poniževali in med nami je vedno vladalo občutje rahlega prezira. Je bila temu kriva moja velika povezanost z videčimi? Saj je bil eden izmed najpogostejših očitkov, ki se jih spomnim nasproti sebi, da vedno govorim samo o domu. Tudi drugače sem se spremenila. Začela sem se zavedati svoje drugačnosti, svoje slepote. Skopnelo je moje navdušenje nad raziskovanjem domačega posestva in nad tem, da bi s svojo prisotnostjo in radovednostjo sodelovala pri domačih opravilih. Zaradi tega sem mnenja, da mi je zavod res dal vso tehnično znanje, ki ga slepa oseba potrebuje, precej pa mi je škodoval na čustvenem področju. Še vedno pa sem bila na nek način v domačem okolju, ko sem čez vikend in v počitnicah ubežala zavodu, zelo srečna.

Istočasno kot sem bila vpisana v zavod, sem začela z domačimi vrstniki istega letnika obiskovati verouk. Sodelovala sem tudi pri vsaki sveti maši, ki smo jo vodili kot razred z branjem prošenj ali beril. Enkrat pa sem celo napisala dramsko igrico, ki smo jo odigrali namesto pridige. Vedno pa so me tudi vzpodbujali, da sem s svojimi prispevki sodelovala v verskem mladinskem glasilu. Skratka, veroučni sošolci so me imeli tako radi, kot moji videči vrstniki v domačem okolju. V lepem vremenu so kar tekmovali, kdo me bo pospremil do doma. Besedica sošolec ima še dandanes zame večji pomen pri vrstnikih z verouka kot pa pri zavodskih, ki so z mano dejansko hodili v šolo. Še dandanes, kadar imajo svojo obletnico šole, nikoli ne pozabijo name. Ko sem bila stara deset let, je župnijska Karitas domače vasi zame organizirala dobrodelni koncert in z zbranimi prispevki so mi kupili brajevo vrstico. S tem so me izredno presenetili in vzpodbudili mojo željo po branju. Do tedaj sem namreč prebirala samo knjige, ki sem si jih sposojala v zavodu, zdaj pa mi je stric poskeniral vse tiste otroške knjige, ki smo jih imeli doma.

Po devetih letih šolanja v Ljubljani sem se vpisala na srednjo šolo v Murski Soboti. Za prvo leto srednje šole lahko brez pretiravanja in navajanja oguljenih fraz trdim, da je bilo eno najsrečnejših let, ki jih imam do zdaj v spominu. Najlepše pa je bilo spoznanje, da imam lahko zimske počitnice skupaj z domačimi vrstniki. Prvi dve leti srednje šole sem obiskovala program ekonomske gimnazije, potem pa sem se prepisala v program ekonomski tehnik. Tudi tu sem se z vrstniki dobro razumela, čeprav morda za spoznanje manj kot v domačem okolju. Izreden posluš pa so imeli zame vsi profesorji, samo z enim se nisva najbolje ujela. Ko se je bilo potrebno v četrtem letniku odločati za naprej, me je sprva zelo privlačil študij slovenščine, vendar sem imela nekaj težav z orientacijo. Bilo bi mi težje izvedljivo, da bi šla sama v tuj kraj. Ker je takrat začela soboška ekonomska šola ponujati možnost študija ekonomije, smo se po premisleku odločili, da bom kar ostala tu, kjer sem, s tem, da bom samo naredila korak naprej. Končala sem že oba letnika študija in trenutno zaključujem pisanje diplomske naloge, ki se nanaša na področje prodaje, pripravljam pa jo v sodelovanju s pomursko televizijo TV AS, kjer sem v času šolanja na višji šoli opravljala obvezno delovno prakso. V zadnjih letih, ko je moja negativna izkušnja s slepimi vrstniki v Ljubljani začela toniti v pozabo, sem začela aktivneje sodelovati v domačem soboškem društvu slepih. Včasih koga poučujem osnove računalništva, včasih pripravim kakšno kulturno prireditev, najraje pa sodelujem v projektih, kjer se slepi predstavljamo širši javnosti videčih ljudi. Ne glede na drobne bridkosti je moje življenje v splošnem zelo srečno, ponosna sem nase in rada poučujem videče o tem, da slepi nismo nobene sirote, naj nas spoštujejo in ne pomilujejo.

Ko sem končala predavanja na višji šoli, sem naredila še en nov korak za izboljšanje svoje samostojnosti. Sprožila sem postopek za pridobitev psa vodiča in lani poleti

sem ga tudi dobila. Lahko rečem, da mi je ta pes doprinesel veliko dobrega. Postala sem še bolj komunikativna, še več komuniciram z ljudmi in izboljšala se mi je motorika, s katero sem imela že od rojstva težave. Med drugim pa je ta pes v meni s tem, ko sem z njim prosta na dvorišču, znova prebudil željo po zanimanju za okolico domače hiše, ki sem jo zanemarila v času šolanja v Ljubljani.

To sem jaz. Upam, da bom uspela vztrajati pri svojem poslanstvu, to je, kot sem že napisala zgoraj, čimveč videčih izobraziti, da ne bodo na nas slepe gledali kot na sirote, ampak, da nas bodo raje spoštovali.

[Na vrh](#)

POPOTNIŠKI UTRINKI: Prebivalci Sarajeva so zelo odprti, sproščeni in prijazni

Avtor: *Matija Bregar*

Urejanje rubrike in lektoriranje: Metka Pavšič

[Pošljí komentar](#)

Pred petimi meseci, natančneje 26. aprila se je zaključilo naše štiridnevno bivanje v Sarajevu. To je bilo srečanje s tamkajšnjim Centrom za slepo in slabovidno mladino. Poleg nas so tam bili še slepi in slabovidni iz skoraj vseh držav bivše Jugoslavije. Manjkali so samo Črnogorci, ti pa so tako ali tako pred leti spadali pod skupno državo Srbijo in Črno goro.

Potovali smo z avtomobilom. Z nekaj vmesnimi postanki je vožnja v eno smer trajala okrog osem ur. Pot smo začeli 23. aprila izpred Zavoda. V Sarajevo smo prispeli okrog 16. ure. Najprej smo se udobno namestili v sobi, ki nam jo je pokazala dežurna medicinska sestra. Ko smo prispeli v prvo nadstropje smo se obrnili desno in šli naravnost do predzadnjih vrat na levi. To je bila naša soba. Soba je imela pet postelj, Tako da smo v njej lahko spali vsi. Bilo nas je namreč ravno pet. Prvi dan smo imeli prosto. Za večerjo smo dobili za mene, ki tega običajno ne maram, presenetljivo dober zelenjavni burek. Po večerji smo se skupaj z organizatorjem tega srečanja Azurjem odpravili v mesto na Baščaršijo; značilni stari del Sarajeva. Tam smo naredili krajši sprehod in se ustavili pri največji džamiji v Sarajevu kjer smo se slikali. Ko smo prišli nazaj v Center slepih, smo se po relativno hitrem postopku vsi utrujeni spravili v postelje. Naslednji dan so nas najprej za zajtrk čakale hrenovke. Po zajtrku so nam bila dana navodila, naj se ob deveti uri vsi zberemo pred šolo, ker naj bi se s kombiji odpravili do neke šole, kjer naj bi se okrog desete ure pričel mednarodni turner v golbalu. A turner se je začel dve uri kasneje, okrog poldneva. Prisotni pa se za to sploh niso kaj prida vznemirjali. Izvedel sem, da je to značilnost Sarajeva in nasploh celega Balkana. Če jim nekaj ne uspe danes si rečejo: »Bomo jutri«. Tak način me je tudi v naslednjih dneh precej motil. Sicer je prav, da se stvari jemljejo bolj na lahko, a vse ima svoje meje. Končno se je turner z otvoritvijo le-tega začel. Šola v kateri je potekal je bila kakih pet minut vožnje z avtomobilom oddaljena od Centra. Igrali smo po sistemu vsak z vsakim. Na koncu smo Slovenci osvojili nevhvaležno četrto mesto izmed šestih ekip. Vseeno pa se zaradi tega nismo preveč vznemirjali, saj smo bili vsi le amaterji. Glavni namen tekmovanja je bil vendarle zabava. Zmagali so Makedonci, ki so edini bili profesionalni golbalisti in stvar je bila tako povsem logična. Ker se je turner precej zavlekel, smo kosilo imeli šele pozno popoldne. Zvečer je najprej sledila podelitev medalj in nato sproščeno druženje z ostalimi udeleženci srečanja v hladnjaku, brez mentorjev, saj so imeli svojo zabavo. Hladnjak pravijo oni senčni uti na vrtu, sicer pa ta beseda v njihovem jeziku pomeni hladilnik.

Za četrtek je bilo napovedano tekmovanje v kegljanju, a tega ni bilo. Celo dopoldne je bilo bolj ali manj posvečeno druženju na dvorišču pred stavbo. Bilo je sončno in poletno vroče, čeprav je bila še pomlad.

Za popoldne nam je Azur obljubil, da nas bo peljal na izlet. Obiskali smo slap Skakavica, ki se nahaja na nadmorski višini 1500 metrov. Občutili smo celo sneg, nad čimer sem bil zelo presenečen, saj je bilo tudi tam zelo vroče. Bil sem v kratkih rokavih. Najprej smo nižje v uti ob neki domačiji pojedli pico, ki nam je bila

prihranjena od kosila in se odpravili proti slapu. Azur nam je povedal veliko zanimivih stvari o slapu in okolici. Azur je na splošno zelo odprt človek in včasih smo se na njegov račun tudi nasmejali. Povedal nam je, da tu raste veliko število raznovrstnih rastlin. Področje je sicer zaščiten.

Ko smo odhajali nazaj, nam še ni bilo dovolj. Poslovili smo se od Azurja in se odpeljali na že znano Baščaršijo. Tam smo zavili v prvi lokal s pivom in si ga privoščili. Pivo nam je teknilo, saj je bilo zunaj pasje vroče. Temperature so bile nadpovprečno visoke za ta letni čas. Ko smo popili, smo se Zadovoljni odpravili naprej proti stojnicam. Najprej smo obiskali stojnice z najrazličnejšimi bakrenimi izdelki, prevladovale pa so džezeve. Eno sem kupil. Namenjena je bila mami. Šli smo naprej in se ustavili pri stojnici z dresi in kapami z napisi, v povezavi s Sarajevom. Kupil sem si rdečo kapo, na kateri je z modrimi črkami pisalo Sarajevo. Ob zaključku smo se ustavili še pri tako željeni čevapčilnici. Tam smo poskusili prave sarajevske čevapčiče v lepinji. Kroženje po baščaršiji je bilo zelo zabavno. Izza vsakega vogala se je slišala glasba, ki jo je spremljal topot korakov mnogih mimoidočih. Ko smo hodili med stojnicami z bakrenimi izdelki, nas je vseskozi spremljal ropot kladiv, ki so ga povzročali izdelovalci bakrenih izdelkov, ki so le-te kot sem izvedel izdelovali kar na kraju samem. Povsod so bili ljudje zelo prijazni in odprti. Hoteli so narediti vse, da bi tvoji želji kar najbolj ustregli.

Zvečer je sledilo druženje, enako kot prejšnji dan. Gostitelji so nam pripravili zabavo. Neki fant je igral na harmoniko, značilno za te kraje. Zvok je spominjal na zvok klavirske harmonike. Imel pa sem moje že znane težave z komunikacijo. Te težave so bile še najmanjše v četrtek dopoldne, ko je bilo za odpravljanje le teh veliko časa. Z nekim fantom sem se celo zapletel v lep spoznavni pogovor. Pri puncah mi je nažalost šlo nekoliko slabše.

V petek je za našo odpravo prišel čas za pakiranje in odhod domov. Odpeljali smo se točno ob deveti uri in se srečno vrnili domov, jaz v Ivančno Gorico okrog četrte ure popoldne.

To potovanje je bilo zame dobra izkušnja. Še nikoli nisem bil tako daleč. Zapomnil si ga bom po dobrih stvareh. Ljudje v Sarajevu so zelo odprti, sproščeni in prijazni. Ob njih se počutiš resnično sprejetega. Morda je to tudi posledica njihovega skromnejšega načina življenja zaradi nedavne vojne. Posledica te vojne pa je padec v standardu življenja Bosne in Hercegovine. nas Slovenjce pa je že načel vpliv bogatejšega zahoda. Mene Balkan privlači že nekaj časa. Všeč mi je njihova glasba in jezik. Zdaj pa sem ga imel priložnost vsaj malo občutiti. Edina stvar, za katero lahko rečem, da mi ni ravno všeč je njihova zame pretirana flegmatičnost. A tja bi se še želel vrniti. Želel bi si ogledati tudi Beograd, iti v Gučo in še marsikam. Seveda pa je tu tudi Dalmacija za katero sam pravim, da če se bom kdaj selil iz Slovenije, potem bo to zagotovo Dalmacija.

[Na vrh](#)

INTEGRACIJA: Če bom imel spremstvo, bom lahko...
(»Mreža spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih«)

Avtor: *Slavica Bukovec Zupanič*

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošlji komentar](#)

Iskanje spremljevalca je lahko velika ovira

Kolo zgodovine ni naredilo prav mnogo obratov, odkar je večina slepih in slabovidnih še živela v različnih inštitucijah. V drugi polovici 20. stoletja je prišlo na področju integracije do velikih sprememb. Možnost poklicnega izobraževanja, zaposlitev in s tem ekonomska samostojnost so omogočile, da so si hendikepirani, med njimi tudi osebe z okvaro vida, ustvarili lasten dom in družino. A s tem je vsakdan prinesel s sabo nove težave. Ker so prej zaposleni znotraj zavodov v imenu varovancev sprejemali odločitve in hkrati tudi poskrbeli za njihove vsakodnevne potrebe vse od pranja, priprave hrane do zdravniške nege, je moral zdaj v svojem domu vsak vzeti življenje v svoje roke.

Lastna iznajdljivost, različne prilagoditve ter tehnična pomagala pripomorejo, da lahko slepi in slabovidni doma sami postorimo skorajda vse. Prav tako se suvereno gibljemo v nam znanem okolju, torej po poteh, ki smo se jih naučili, ali pa jih poznamo iz časa, ko smo še videli. Tista »prava težava« se seveda pojavi, ko se moramo odpraviti v nam neznano okolje. Koga prositi za uslugo? Kako se mu oddolžiti? Komu zaupati? In nenazadnje, zakaj se je vedno znova potrebno ponižati, da si nekdo iz usmiljenja vzame čas, da nas pospremi? To so vprašanja, ki se ob tem postavljajo večini slepih. Nekateri od njih so rešitev problema sicer našli znotraj svoje družine, mnogokrat so otroci, ki so komaj shodili, tudi že spremljevalci (tako imenovani mali pomočniki) svojim staršem. Iz lastne izkušnje lahko povem, da pred 18-imi leti, ko sem oslepela, ni bilo možno nikjer dobiti uradnega spremljevalca. Zato sem bila nemalokrat prisiljena za spremstvo uporabiti lastnega otroka. A vselej me je grizlo, da hčerki ponovno jemljem košček njenega otroštva. »Kaj vendar je kriv ta otrok?«, sem se spraševala in »Kdo in kje so tisti, ki bi morali sistemsko urediti to vprašanje?«.

Pa se je vendarle premaknilo, ko so julija 2000 pri Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije (v nadaljevanju ZDSSS) začeli izvajati program, ki se je do leta 2005 imenoval: »Organiziranje in izvajanje pomoči in samopomoči slepih in slabovidnih pri premagovanju ovir in omogočanje neodvisnega življenja«. Nato je program dobil naziv »Mreža spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih«. Oba naziva dovolj povesta o namenu programa vse od ustanovitve naprej. Kar verjeti nisem mogla, da lahko s telefonskim klicem izrazim potrebo po spremstvu, da po končanem opravku nimam več občutka večnega dolžnika in sem tako bolj enakovredna svojcem in prijateljem.

Kaj je »Mreža spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih«?

To je program pri Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije, ki ga financirata skupaj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter FIHO. Čeprav je od ustanovitve dalje v osnovi ostal nespremenjen, se glede na finančne zmožnosti vedno nadgrajuje in prilagaja slepim in slabovidnim, torej njegovim uporabnikom. Prav ti najbolje poznajo svoje potrebe in od njihovega sodelovanja je v veliki meri odvisna kakovost programa. Ta je namenjen vsem slepim in slabovidnim osebam v Republiki Sloveniji, ki glede na veljavno definicijo slepote in slabovidnosti v RS, sodijo v 2., 3., 4. ali 5. skupino in sklenejo dogovor o medsebojnem sodelovanju. Za spremljevalce se lahko usposobijo polnoletne osebe z ustreznimi psiho-fizičnimi lastnostmi, ki se udeležijo enodnevnega izobraževalnega tečaja. Za svoje delo dobijo plačilo v višini 3.05 € na uro in povrnjene potne stroške, lahko pa storitev opravijo kot prostovoljci.

Kako do spremstva?

V okviru programa na sedežu ZDSSS deluje Klicni center, pri katerem na brezplačno tel. št. 080 1966 lahko 24 ur na dan pokličejo uporabniki iz celotne Slovenije. Ob delavnikih bo med 9. in 12. uro njihov klic sprejel operater, sicer pa jih beleži telefonski odzivnik. Vsak uporabnik mora jasno navesti: svoje ime in priimek, datum in namen spremstva (npr, obisk zdravnika, trgovina ipd.), okvirno trajanje spremstva ter ime in priimek spremljevalca. Če ima uporabnik željo po spremstvu, ne ve pa, kdo bi ga spremljal, je najbolj praktično, da pokliče v Klicni center ob delavnikih med 9. in 12. uro, saj mora imeti operater za lažjo izbiro ustreznega spremljevalca veliko več podatkov. Operater poskuša zdaj najhitreje najti ustreznega spremljevalca. Pri spremstvu je zelo pomembno, da je to izvedeno prav ob času, ko ga potrebujemo in z osebo, ki ji zaupamo. Če se uporabnik že sam dogovori z določenim spremljevalcem, mora zaradi vodenja evidence dogovor prav tako sporočiti v Klicni center.

Usposabljanje spremljevalcev in uporabnikov

Za boljšo koordinacijo in večjo kakovost programa je pomembno, da morebitne pripombe in predloge uporabnikov ter spremljevalcev slišijo koordinatori programa in strokovni delavci, ki so poklicno zadolženi za njegovo izvajanje. Zato strokovna služba Zveze 4 krat letno pripravi območna srečanja, katerih glavni namen je spoznavanje in druženje uporabnikov in spremljevalcev, pogovor o morebitnih problemih in različnih temah, predvsem pa izmenjava izkušenj.

V decembru 2012 in marcu 2013 je v Domu oddiha v Izoli potekalo nadaljevalno izobraževanje za vse zainteresirane. Vsebovalo je delavnice, ločeno za uporabnike in spremljevalce, obnovitev in nadgradnjo tehnik spremljanja ter na koncu skupno evalvacijo. Interaktivna oblika dela je pomembna predvsem zato, da lahko vse vpletene strani izrazijo svoja stališča, izpostavijo morebitne probleme in predlagajo izboljšave.

Omejena finančna sredstva krojijo program

V mrežo je trenutno vključenih 359 uporabnikov in 224 spremljevalcev. Od tega je bilo v prvi polovici letošnjega leta aktivnih 175 uporabnikov in 84 spremljevalcev. Matej Ledinek, strokovni delavec Zveze, ob polletnem poročilu pravi: »Letos je bilo opravljenih za dobrih 7 odstotkov več ur plačanega spremstva kot v enakem obdobju

preteklega leta (letos 5665 in lani 5290,5 ur). V primeru, da se bo trend porasta števila ur spremstva in obsega potnih stroškov nadaljeval, bomo morali razmišljati o nekaterih ukrepih, kot sta znižanje urne postavke za opravljeno delo pri spremljevalcih oziroma zmanjšanje mesečnega števila ur brezplačnega spremstva, čeprav se zavedamo, da že trenutna omejitev devetih ur na mesec ne zadovolji potreb po spremstvu mnogih uporabnikov. «

Spremljevalci lahko spremstvo opravljajo tudi prostovoljno. To pomeni, da se odpovejo nagradi za ure opravljenega spremstva. Običajno do tega prihaja takrat, ko so z uporabnikom že opravili kvoto 9-ih brezplačnih ur spremstva v mesecu. Za teh 9 ur dobijo spremljevalci nagrado v višini 3,05 €. Ko je to število ur doseženo, se dodatne ure plačajo iz žepa uporabnika ali pa se spremstva lahko izvajajo prostovoljno. Ure prostovoljno opravljenega spremstva spremljevalci označijo tudi na svojih mesečnih poročilih o opravljenem delu.

Prostovoljci pa so tudi spremljevalci, ki so se pred začetkom usposabljanja odločili, da bodo v programu sodelovali prostovoljno. Prostovoljci ne dobijo nagrade oziroma izplačane urne postavke, iz programa se jim tako povrnejo le potni stroški, ki so nastali na poti do uporabnika in po opravljenem spremstvu nazaj domov. Zaradi vse večje obsežnosti programa, saj je v mreži vedno več uporabnikov in potreb po spremstvu, se v zadnjih nekaj letih tako išče tudi spremljevalce, ki bi svoje delo opravljali prostovoljno. S tem se lahko prispeva k znižanju izdatkov za plačilo spremljevalcev. V zadnjem letu se je v program vključilo 12 prostovoljcev. V letošnji prvi polovici leta je bilo opravljenih 1729,5 ur prostovoljnega spremstva, medtem ko je bilo v enakem obdobju lani opravljenih 1215,5 ur. To pomeni, da se je obseg prostovoljno opravljenih spremstev v primerjavi z lanskim letom povečal za več kot 40 odstotkov.

Analiza anketnih vprašalnikov za spremljevalce in uporabnike

V drugem krogu območnih srečanj spremljevalcev in uporabnikov sem med udeležence razdelila anketne vprašalnike in v nadaljevanju podajam vsebinsko analizo le teh.

Analiza anketnih vprašalnikov spremljevalcev

Obdelanih je bilo 55 anket. Ob vprašanju: »Iz kakšnega razloga ste se odločili, da postanete spremljevalec/ka?« so vprašani navedli naslednje:

- rad pomagam,
- rad se počutim koristnega,
- želja pomagat neki že od prej znani osebi,
- pridobitev novih izkušenj in izzivov,
- osebna rast,
- možnost izboljšanja finančnega stanja.

Pri vprašanju: »Se pri vašem delu srečujete s težavami in če, kakšne so te?«, večina navaja, da nima nikakršnih težav, kakšen se spopade z manjšimi težavami, ki pa se dajo odstraniti s pogovorom in s pridobljenimi izkušnjami. Le v eni anketi je zaslediti, da spremljevalko izredno motijo radovedni pogledi mimoidočih.

Na vprašanje: »Ali spremljate samo določene uporabnike ali se odzivete na vse klice in potrebe Klicnega centra?«, jih dobra polovica odgovarja, da opravlja spremstvo na oba načina, četrtnina trenutno spremlja samo določene osebe, a se je pripravljena odzvati na vse klice. Nekaj anketiranih se pritožuje, da še niso imeli možnosti spremljati. Očitno je to posledica tega, da se večina uporabnikov še vedno rada drži stalnih spremljevalcev.

Ob vprašanju: »Bi za vaše uspešno delo potrebovali dodatno izobraževanje ali ne?«, jih večina pravi, da ni nikoli preveč znanja, predvsem bi potrebovali obnovitev praktičnih vaj. Manjšina zatrjuje, da je tega znanja dovolj in da se učijo sproti z delom pri posameznih uporabnikih.

Analiza anketnih vprašalnikov uporabnikov

Obdelanih je bilo 40 anket. Na vprašanje: »Zakaj ste se vključili v »Mrežo spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih«?« anketirani navajajo naslednje razloge:

- potrebujem pomoč in spremstvo pri vsakodnevnih opravkih,
- nočem obremenjevati svojcev in se mi ni treba prilagajati drugim,
- želja po večji mobilnosti in samostojnosti,
- slabšanje vida,
- potreba po druženju in po vključevanju v različne aktivnosti.

Na vprašanje: »Ste po vključitvi v mrežo opazili spremembe v vašem vsakdanjem življenju in kakšne?« vprašani odgovarjajo:

- gotovost, da bo spremstvo ob točno zelenem času,
- večja mobilnost in samostojnost,
- več možnosti za vključevanje v dejavnosti in za obisk kulturnih prireditev,
- stik z več ljudmi in s tem več druženja,
- manj ovir pri različnih opravkih,
- ena anketirana oseba navaja, da še ni opazila nobenih sprememb.

Ob vprašanju: »Kako pogosto in za kakšne namene uporabljate spremljevalce?«, jih 80% pravi, da uporablja spremstvo preko mreže dokaj pogosto (vsaj 1-2 tedensko), ostali redkeje. Namen uporabe spremstva so: trgovina, zdravnik, ostali vsakodnevni opravki, obisk kulturnih in športnih prireditev ter sprehodi.

Odgovori na vprašanje: »Uporabljate že vnaprej določene spremljevalce, ali prepustite izbiro teh klicnemu centru?« so pokazali, da 70 % anketiranih uporablja stalne spremljevalce, 20 % koristi obe možnosti, le 10 % vedno prepusti izbiro Klicnemu centru.

Matej Ledinek ob tem pripominja, da se v enem mesecu zbere do največ 5 pozivov uporabnikov, za katere spremljevalca išče klicni center. Za ostala spremstva se dogovorijo uporabniki in spremljevalci med sabo in V klicni center sporočijo le medsebojni dogovor.

Ob vprašanju: »Ste zadovoljni s storitvijo mreže, ali bi predlagali kakšno spremembo?« so vsi anketirani izrazili zadovoljstvo z delovanjem mreže,

pripominjajo le, da bi potrebovali več brezplačnih ur spremstva in možnost prenosa neporabljenih ur v naslednji mesec.

Analizi obeh anket in statistični podatki Klicnega centra so dovolj zgovoren dokaz, da je program »Mreža spremljevalcev za preprečevanje socialne izključenosti slepih in slabovidnih« dobro zastavljen. Tako spremljevalci, predvsem pa uporabniki, lahko vplivamo na njegovo rast in s tem na zmanjšanje zapostavljanja slepih in slabovidnih. Močno tudi upamo, da odgovorni v državi še niso rekli zadnje besede.

[Na vrh](#)

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Oprostitev plačevanja RTV-prispevka

Avtor in sodelavec: *Brane But*

Lektoriranje: avtor

[Pošljij komentar](#)

V tokratnem prispevku sicer ne gre za novost na področju zakonodaje iz invalidskega varstva, vendar še vedno kar dostikrat dobivam različna vprašanja slepih in slaabovidnih oseb in staršev slepih in slabovidnih otrok o pogojih in načinu uveljavljanja te ugodnosti. Zato menim, da je prav, da tudi na tem mestu podam vse potrebne informacije. Oglejmo si torej, katere fizične osebe so oproščene plačila RTV-prispevka in kakšen je postopek uveljavljanja te ugodnosti.

RTV-prispevek je posebna oblika javne dajatve, ki jo morajo plačevati zavezanci za plačilo RTV-prispevka. Zavezanec za plačilo RTV-prispevka je vsak, ki ima oz. uporablja radijski ali televizijski sprejemnik oz. katerokoli drugo napravo, ki omogoča sprejem radijskih oz. televizijskih programov na območju Republike Slovenije, kjer so zagotovljeni tehnični pogoji za sprejem vsaj enega programa RTV Slovenija. Šteje se, da ima sprejemnik tudi vsaka pravna ali fizična oseba, ki je registrirana kot odjemalec oziroma plačnik električne energije v javnem električnem omrežju, razen če poda pisno izjavo, da nima svojega in da v svojih prostorih tudi ne uporablja tujega radijskega ali televizijskega sprejemnika ter da je bila seznanjena z zakonskimi posledicami neresnične izjave.

Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Ur. l. RS, št. 96/2005) določa, da lahko uveljavljajo oprostitev plačila RTV-prispevka naslednje kategorije fizičnih oseb:

- a) socialno ogroženi;
- b) invalidi, ki imajo ugotovljeno 100% telesno okvaro;
- c) invalidi z nižjim odstotkom ugotovljene telesne okvare, toda le v primeru, če prejemajo dodatek za postrežbo in tujo pomoč;
- d) osebe, ki so trajno izgubile sluh.

Za socialno ogrožene štejejo prejemniki denarne socialne pomoči in prejemniki varstvenega dodatka na podlagi odločbe Centra za socialno. Oproščeni so za enako obdobje, za katero so upravičeni do prejemanja socialne pomoči oz. varstvenega dodatka.

Iz razloga invalidnosti lahko zavezanci uveljavljajo oprostitev le na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ali drugega organa, ki ugotavlja stopnjo invalidnosti. Za gluhe osebe, pri katerih odločba ali sklep ne potrjujeta trajne izgube sluha, je potrebno za obravnavo vloge tudi izvedensko mnenje, na podlagi katerega sta bila odločba ali sklep izdana. Oprostitev iz razloga invalidnosti je trajna.

Oprostitev plačila ni prenosljiva, zato je potrebno v primeru, da pogoje izpolnjuje družinski član, ki ni zavezanec za plačilo RTV-prispevka, najprej urediti spremembo plačnika (obrazec Pd2: Sprememba zavezanca za plačilo RTV-prispevka v okviru družine).

Če izpolnujete zgoraj navedene pogoje, lahko podate vlogo na obrazcu Inv1: Vloga za oprostitev plačila RTV-prispevka.

Povezava na obrazce:

- obrazec Pd2: [Sprememba zavezanca za plačilo RTV-prispevka v okviru družine](#)
- obrazec Inv1: [Vloga za oprostitev plačila RTV-prispevka](#)

Vir:

- [RTV Slovenija](#)
- [Zakon o Radioteleviziji Slovenija \(ZRTVS-1\)](#)

[Na vrh](#)

DOBRO JE VEDETI: Prvi vtisi o Windows 8

Avtor in sodelavec: *Jožef Gregorc*

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošljij komentar](#)

V času izida aktualne številke revije, ki jo pravkar berete (september 2013) mineva skoraj eno leto, odkar je Microsoft (MS) splovil Windows 8, naslednika operacijskega sistema Windows 7. Windows 8 je bil že v začetku postavljen pred težko nalogo, saj je stopal v čevlje do sedaj najbolje prodajanega operacijskega sistema na svetu, zato so tudi pričakovanja velika, sodbe pa toliko bolj stroge.

KAJ JE NOVEGA?

Pravzaprav bi lahko trdil, da bistveno novega ni nič. Ne, to ni čisto pošteno. Imamo nov grafični uporabniški vmesnik (UV), ki pa za slepe ne predstavlja take revolucije, kot jo predstavlja za videče. Še vedno imamo namizje, še vedno imamo meni »Start«, čeprav se sedaj v sodobnem UV »Metro« temu reče začetni zaslon z »živimi« ploščicami, ki predstavljajo programe, orodja in drugo. Živo pomeni, da v realnem času prikazuje sporočila, ki jih pošilja zadevni program. To pomeni, da se na ikoni pošte prikazuje število neprebranih sporočil, število novih sporočil, na koledarju trenutno aktivni dogodki ipd. To živost seveda lahko izključimo in v kontekstualnem meniju prikličemo seznam vseh programov, ki so nameščeni v sistem.

Toda ta korak je izguba časa. Takoj, ko se ti prikaže »začetni« zaslon, lahko tipkaš in pokazal se bo skočni seznam, ki bo vseboval zadetke, ki ustrezajo do sedaj napisanemu besedilu. To pomeni, če boste napisali »word«, bo na seznamu Wordpad, MS Word, dokumenti, ki v naslovu vsebujejo besedo word in drugo vsebino, povezano s to besedo. Z bolj izbranimi ključnimi besedami dobimo še boljše zadetke. Pravzaprav je iskanje na voljo od koderkoli v sistemu.

Raziskovalec je dobil trakove, ki jih poznamo iz Slikarja, Wordpada, programov iz zbirke MS Office in iz nekaterih drugih programov. Čeprav klasične menijske vrstice ni več, se v resnici rokovanje z Raziskovalcem ni veliko spremenilo. Menjavo imena tu zanemarjam, ker ni bistvena.

Nova je tudi »opravilna vrstica« (windows+c), ki vsebuje kotichek za nastavitve, ikono za izklop, iskanje in še nekaj drugih ikon. V resnici je včasih nekoliko nadležno skakati tja, ko želiš zaustaviti sistem, toda to se da zlahka obiti s spremembo nastavitvev na nadzorni plošči, ki je ostala enaka kot v Windows 7.

IN KAKO DELUJEJO BRALNIKI ZASLONA SKUPAJ Z BRAJEVIMI ZASLONI?

ODLIČNO !!! Pohvalno, tudi v Windows vgrajen bralnik ni od muh, izboljšave se poznajo, čeprav (še) ni na ravni specializiranih bralnikov, toda približuje se.

SKLEP

Tisti, ki boste kupovali nove računalnike, prosim, prosim, ne naredite napake z »downgrade-om« nazaj na Windows 7, ker ne boste čisto nič na boljšem. Čeprav se je na Windows 8 zlilo precej kritik, je v resnici to dober sistem. Upam samo, da bo MS to, kar dela za strojno opremo na arhitekturi X86(64), storil tudi za sistema na platformi ARM (Windows RT) in Windows Phone 8. Drugače pa res ne bi imelo smisla, da so celotno družino spravili na skupno NT jedro.

P.S.: Za izboljšanje uporabniške izkušnje in pohitritev vsakdanjega dela priporočam ogled naslednje povezave:

<http://www.hongkiat.com/blog/windows-8-keyboard-shortcuts/>

Na njej boste našli 50 bližnjic za vsakdanjo rabo. Saj veste, da je kljub vsemu delo s tipkovnico velikokrat hitrejše kot z miško, kjer je treba za eno opravilo včasih storiti tudi do tri korake. Pri tipkovnici je to opravljeno v eni potezi.

[Na vrh](#)

PAMETNI TELEFONI: Telefon v zelenem

Avtor in sodelavec: *Jožef Gregorc*

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošljij komentar](#)

V tokratni številki so spodnje vrstice namenjene dolgu, ki ga je vpostavljal uvodnik prve številke letošnjega letnika. To je poglobljen test in pregled robota v zelenem (operacijskega sistema Android različice 4.3), kateremu sem dal nalogo, da kroti elektroniko v telefonu LG Nexus 4.

Najprej nekaj zgodovine

Razvoj OS Androida se je začel davnega leta 2003 z namenom vzpostavitve platforme, ki bi združevala tako operaterje kot izdelovalce telefonov in druge opreme. Poudarek je bil na odprtih standardih. Leta 2005 je Android Inc. kupil Google, pod čigar streho se je sistem kuhal do konca leta 2007, ko je izšla prva predogledna različica sistema, ki je bila na voljo razvijalcem, ob koncu leta 2008 pa smo lahko Android preizkusili tudi navadni smrtniki. Od tedaj je skupnost pod vodstvom Googla v Android vložila ogromno sredstev, delovnih ur in tako je v petih letih Android dosegel prvo mesto med operacijskimi sistemi, ki so nameščeni v pametnih telefonih. Njegov tržni delež pa še narašča, podobno se je to leto zgodilo tudi pri tablicah.

Prvič se je Android z dostopnostjo za ljudi s posebnimi potrebami srečal pri različici 1.6, ko je dobil sistem osnovno podporo za bralnike zaslona in sisteme za pretvorbo besedila v govor (TTS). Od tedaj se je v vsako različico dodala kakšna funkcija mimo bralnika zaslona (TalkBack), ki uporablja te dodatne funkcije, dostopne preko API-ja Accessibility.

Opis naprave

Značilnosti testne naprave so naslednje:

CPU: Qualcomm Snapdragon 4 Pro SOC 1,5 GHz (crait arhitektura). GPU: Adreno 320. RAM: 2 GB. Uporabniški prostor: 16 GB minus sistemska particija (do 3 GB) brez podpore karticam mikro SD. Zaslona: 4,7 palčni IPS true HD, prekrit s steklom Gorila Glass druge generacije. Več podatkov o napravi je na voljo na proizvajalčevi spletni strani.

Test

Kot je že zgoraj zapisano, je test potekal na Androidu različice 4.3, s TalkBackom različice 3.4.0 in z vmesnikom EqualEyes (avgustovska posodobitev) kot začetnim zaslonom poleg standardnega Googlovega zaslona. Za govorca sem izbral Google TTS, čez testni poligon pa sem spustil še Ivona HQ TTS. Test je potekal v realnih okoliščinah, kar pomeni, da je telefon z mano preživel vso testno obdobje kot moj prvi telefon. Poudarek je bil na uporabniški izkušnji, telefon ima zaslon na dotik. V testu sem ugotavljal, kako se sistem obnaša v osnovnih aplikacijah, kako se da z njim klicati, pošiljati kratka sporočila, brskati po medmrežju, Googlovi spletni tržnici in kako se obnese pri koriščenju dodane vrednosti sistema z vidika dostopnosti, to je

uporaba vseh mogočih aplikacij, ki so jih za operacijski sistem pripravili neodvisni razvijalci.

Ugotovitve

Bralnik zaslona zna sam »scrolati« koleščkati, kar pomeni, da zna sam vrteti seznam, tako da so vidna aktualna mesta.

Bralnik zaslona se zna sam aktivirati, ko telefon prvič prižigamo, če to eksplicitno zahtevamo s tem, ko na zaslon položimo dva prsta in ju na njem zadržimo toliko časa, dokler se ne aktivira.

Uporabniški vmesnik bi bil lahko lepši, zato priporočam uporabo EqualEyes Accessibility. To je pomembno predvsem za tiste, ki se s telefoni, ki imajo zaslone na dotik, srečujejo prvič, saj ima EqualEyes jasno strukturo (glejte test v prvi številki letošnjega letnika revije).

Poleg čiste dotikalne izkušnje bralnik zaslona (in to zelo dobro) omogoča simulacijo izkušnje telefona s tipkami, ko krmilimo po zaslonu. Preskok z ikone na ikono lahko tako opravimo s kretnjo hitrega zdrsa – šviga (flick).

Zaslonska tipkovnica se ob klicih prikazuje takrat, ko telefon odmaknemo od glave, sicer tako bralnik zaslona kot zaslon stojita.

Sistemska tipkovnica je na TESTNEM TELEFONU dobra, kar za nekatere Androidne telefone ne moremo trditi (linija Samsung Galaxy). Ta tipkovnica se prikazuje takrat, ko nismo v EqualEyesovih aplikacijah. V aplikacijah EqualEyes je na voljo posebna tipkovnica, ki je prilagojena ležečemu načinu delovanja in je zato tudi širša. Še enkrat, te tipkovnice zunaj EqualEyes-a trenutno ni možno uporabljati.

Sklep

Ali je platforma Android primerna za slepe ali ne? Pred leti, ko smo v Rikoss-u prvič pisali o tem sistemu in je takrat ta sistem poganjal tablico Samsung Galaxy Tab, smo ugotavljali, da sistem še ni dovolj zrel za uporabo slepih. Tokrat lahko zapišemo, da je sistem zrasel do te stopnje, da bi telefoni na operacijskem sistemu Android morali biti dostopni tudi slepi in slabovidni populaciji. Priporočene nastavitve so naslednje, ob predpogoju, da imate na telefonu nameščen vsaj Android različice 4.1 jellybean ali novejši:

- 1 Vključena storitev TalkBack
- 2 Vključeno Explore by touch
- 3 Omogočene napredne skripte za brskanje po medmrežju
- 4 Omogočeno končanje klica z gumbom za vklop telefona
- 5 Omogočeno sprejemanje klica z gumbom, ki vas postavi na domači zaslon, (če je ta gumb fizičen)
- 6 Bližnjica za aktivacijo TalkBacka naj bo omogočena.

Ob zaključku vas vabim, da tudi vi prispevate k tej rubriki s svojimi vprašanji, predlogi, opisi ali drugo vsebino, povezano z mobilnimi telefoni, tablicami in drugo

»pametno opremo«. Pričakujem vas preko e-pošte: rikoss@zveza-slepih.si ali na jozko.gregorc@guest.arnes.si

[Na vrh](#)

NAMIGI IN NASVETI: Učinkovito iskanje z Googlom – osmič, Pretvarjanje formatov

Avtor in sodelavec: *Brane But*

Lektoriranje: avtor

[Pošlji komentar](#)

77. Učinkovito iskanje z Googlom - osmič

S temi nasveti za učinkovito iskanje z Googlom prihajamo proti zaključku, pa si oglejmo še nekaj dodatnih priročnih možnosti uporabe brskalnika Google, ki bodo lahko marsikomu prišle zelo prav v vsakdanjem življenju:

Prevajanje besedila

Na spletni strani z osnovnim iskanjem google.si v vrstici s povezavami nad vnosnim poljem in velikim napisom Google kliknemo na povezavo Prevajalnik in odpre se nam Googlova podstran za prevajanje besedila. Med najrazličnejšimi jeziki je tudi slovenščina. Najprej izberemo, iz katerega jezika in v kateri jezik želimo prevajati (npr. iz slovenščine v angleščino). V levo vnosno polje vpišemo besedilo, ki naj ga Google prevede, v desnem polju pa se izpiše prevod v jeziku, v katerem smo ga želeli.

Primer:

- Če iščemo prevod iz slovenščine v angleščino in v levo polje vpišemo besedilo Danes je lep dan, se bo v desnem polju izpisalo: Today is a beautiful day.

V vnosno polje lahko besedilo vtipkamo, lahko pa ga tudi prenesemo od drugod s pomočjo kopiraj-prilepi (copy-paste). Najbolj točne prevode bomo dobili, če iščemo prevajanje le za eno besedo, dokaj točni so prevodi enostavnih stavkov. Težave pa nastopijo, če iščemo prevod daljših stavkov ali daljšega besedila. V takšnem primeru bo prevod lahko tudi dokaj čuden, večkrat nejasen, lahko tudi smešen, vendar bomo iz njega razbrali osnovno vsebino besedila in bo tako tudi takšen prevod dokaj uporaben.

Iskanje slik

Za iskanje slik je Google pripravil posebno podstran, do katere lahko pridemo na dva načina:

- v naslovno vrstico brskalnika vtipkamo spletni naslov images.google.si (za slovensko podstran) oz. images.google.com (za angleško podstran);
- na Googlovi strani z osnovnim iskanjem v vrstici s povezavami kliknemo na povezavo Slike (levo zgoraj na slovenskem Googlu) oziroma Images (na angleškem Googlu).

Nato v iskalno okence vpišemo ime osebe, živali, predmeta idr., za katere iščemo slike.

Primer:

- če iščemo slike Saše Lendero, v iskalno okence vpišemo: saša lendero
- če iščemo slike s papigami, v iskalno okence vpišemo: papiga

Iskanje spletnih dnevnikov (blogov)

Za iskanje spletnih dnevnikov (blogov) je Google pripravil posebno podstran, na katero lahko pridemo na dva načina:

- v naslovno vrstico brskalnika vtipkamo spletni naslov blogsearch.google.si za slovensko podstran ali blogsearch.google.com za angleško podstran;
- na Googlovi strani z osnovnim iskanjem v vrstici s povezavami kliknemo na povezavo Spletni dnevniki. Če je ne najdemo v vrstici s povezavami, kliknemo na povezavo Več in jo nato poiščemo.

Z vpisom ustreznega iskalnega niza v iskalno okence iščemo spletne dnevnike na različne načine: po nazivu bloga, po nazivu zapisa, po avtorju ipd.

Z nasveti za učinkovito iskanje z Googlom bomo zaključili v naslednjem (devetem) prispevku in sicer s priročno preglednico Googlovih ukazov.

Povezava: <https://www.google.si/>, <https://www.google.com/>

Vir: Mislim sem, da obvladam Google, M. Mazzini, 2009

78. Pretvarjanje formatov

Dogaja se, da nam naš računalnik ne predvaja kakšnega videoposnetka, glasbe, ali pa ne prikaže kakšne slike. Do tega po navadi prihaja zaradi neustreznega formata datotek, takšnega, ki ga naša večpredstavnostna programska oprema ne prepozna. V takšnih primerih moramo predvoriti format datoteke v takšnega, ki ga naša programska oprema prepozna in lahko predvaja oziroma prikaže. Za takšne pretvorbe formatov potrebujemo posebne programe, ki pa jih je na voljo zelo veliko, od plačljivih do brezplačnih, od bolj konplciranih do bolj enostavnih.

Eden takšnih brezplačnih in enostavnejših programov je Format Factory, ki omogoča hitro in enostavno pretvorbo formatov datotek in podpira bogato paleto večpredstavnostnih vsebin. Podprti so vsi vidnejši video formati (MP4, 3GP, MPG, AVI, WMV, FLV in SWF), avdio formati (MP3, WMA, AMR, OGG, AAC in WAV) in slikovni formati (JPG, BMP, PNG, TIF, ICO, GIF in TGA). Vsestransko uporabno programsko opremo lahko koristimo še za »ripanje« filmov in glasbe, ki so shranjeni na zgoščenkah. Program Format Factory podpira tudi avdio format MP4 za mobilne naprave iPod, iPhone, PSP in BlackBerry ter tehnologije RMVB, Watermark in AV Mux.

Uporaba brezplačnega programa Format Factory je sila enostavna, saj tu zadošča, da izberemo ustrezen format in poiščemo zeleno datoteko. Poleg tega je celo v slovenskem jeziku, kar moramo seveda posebej nastaviti. Program Format Factory je na voljo za prenos na spletni strani <http://www.pcfreetime.com/>.

Vir: [Računalniške novice](#)

Povezava: [Format Factory](#)

[Na vrh](#)

OGLASNA DESKA: »Različnost obogatila študente iz več držav«
5. mednarodni kongres študentov specialne in rehabilitacijske pedagogike

Avtorica: *Petra Likar*, Predstavnica za medije organizatorjev kongresa

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošljí komentar](#)

Od 17. do 19. maja je na Pedagoški fakulteti v Ljubljani potekal 5. Mednarodni kongres študentov specialne in rehabilitacijske pedagogike. Ta je privabil nekaj manj kot devetdeset študentov iz Hrvaške, Srbije in Slovenije, ki so si na tridnevnem sklopu seminarjev in predstavitev izmenjali znanje in izkušnje.

Področja, ki jih je kongres zajemal, so specialna in rehabilitacijska pedagogika, tiflopedagogika, pedagogika specifičnih učnih težav, surdopedagogika in logopedija ter socialna pedagogika. Študentje so se lahko kongresa udeležili z ustnim predavanjem, predstavitvijo na posterju ali zgolj kot slušatelji.

Dr. Ingrid Žolgar Jerković je kot velika podpornica projekta študentov povedala: »Organizacija kongresov, konferenc, delavnic vedno predstavlja velik izziv organizatorjem. Kot že velikokrat do sedaj, so se tudi tokrat naši študentje izkazali in dokazali, da so kos tudi temu izzivu. Geslo 'Različnost bogati' ni bilo izbrano naključno, ampak odraža veliko predanost študentov delu in poslanstvu izbranega poklica. Z velikim zadovoljstvom in ponosom lahko rečem, da je bil program kongresa bogat in zanimiv, tako s strokovnega kot tudi družabnega vidika.«

Letošnji kongres se je uspešno odvil v organizaciji študentov oddelka Specialne in rehabilitacijske pedagogike Pedagoške fakultete v Ljubljani na pobudo študentov tiflopedagogike in pedagogike specifičnih učnih težav.

Cilji, ki so gnali organizatorje, so spodbujanje samostojnega dela in raziskovanja študentov, spodbujanje mednarodnega povezovanja, izobraževanje študentov ter izmenjava znanj s področja specialne in rehabilitacijske pedagogike. Poudarili so tudi prostovoljstvo, povezovanje med strokovnjaki ter razbijali stereotipe o osebah s posebnimi potrebami. Kongres je bil spodbuda mladim k samostojnemu osebnemu in strokovnemu izobraževanju. Organizatorji so k sodelovanju povabili tudi slovenske strokovnjake s področja specialne in rehabilitacijske pedagogike, ki so na dan otvoritve imeli plenarna predavanja.

Z izpeljavo 5. Mednarodnega kongresa študentov specialne in rehabilitacijske pedagogike smo zelo zadovoljni. S tako zahtevno organizacijo smo se srečali prvič, od nas je zahtevala marsikatero neprespano noč, vendar se je na koncu splačalo. Študenti so poslušalcem pripravili zanimiva in aktualna 20-minutna predavanja, odmori med predavanji so bili odlična priložnost za navezovanje novih stikov in poznanstev, večeri pa namenjeni sprostitvi po polnem dnevu. Posebno mesto na kongresu pa je našla tudi glasba. Otvoritev je popestril zbor Pedagoške fakultete, ob zaključku pa so vse prisotne navdušila dekleta Vokalnega kvarteta (pd)4.

Eva Škrlec, članica organizacijskega odbora, je komentirala dogodek: »Morda bo še trajalo nekaj dni, da popolnoma dojamem, kaj nam je uspelo, in da smo vsi skupaj naredili nekaj izjemno pomembnega za to področje in povezovanje tako domačih kot

tujih študentov. Odzivi strokovnjakov, profesorjev in študentov po kongresu so pozitivni, kar še enkrat več dokazuje, da smo svoje delo opravili dobro«.

Kongresa pa ne bi bilo mogoče izpeljati brez pomoči številnih podpornikov in sponzorjev, ki se jim ob tej priložnosti zahvaljujemo: Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani, Študentskemu svetu Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski organizaciji Pedagoške fakultete – Najboljši pedagogi, Slorestu, Zavodu za usposabljanje Janeza Levca, Študentski organizaciji Univerze v Ljubljani, Printboxu, Enka Baru, ŠOUVIZIJI – Spletni televiziji ŠOU v Ljubljani, Radiu Ognjišče, Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije, Radenski, Mestni občini Ljubljana, Turističnemu informacijskemu centru Ljubljana, Vzdrževanju poslovnih in stanovanjskih objektov, Ivan Lakota s.p., Agrolistu d.o.o. - trgovini z gradbenimi in kmetijskimi materiali, ID shopu, Mesarstvu Čas, Ervin Čas s.p., Palomi ter seveda Rikoss - poljudno znanstveni reviji.

Srbski študent Miloš Todorović je potek kongresa ocenil z besedami: »... odlično, lahko bi rekel, da je vse potekalo točno tako, kot mora! Za organizacijo, prenočišča, hrano in vse ostalo dobite čisto desetko.« V šali je še dodal: »Edina pripomba z naše strani je, da je bilo na zabavi po kongresu na repertoarju premalo srbskih pesmi v primerjavi s hrvaškimi.«

Naj različnost obogati tudi vaš vsakdan!

[Na vrh](#)

NOVIČKE: Telefoni na dotik izpodrinili klasične telefone, Podjetje Drugi vid predstavilo Slovensko spletno stran za aplikacijo Equal Eyes za Android telefone, Free VideoSoft Youtube mp3 converter omogoča tudi prenos več skladb naenkrat, Klicanje po svetu je lahko brezplačno, Skype objavil posodobitev

Avtor in sodelavec: *Jure Srebrovič*

Lektoriranje: Albert Kolar

[Pošlji komentar](#)

Telefoni na dotik izpodrinili klasične telefone

Žal je prišel čas, ko se telefonov s Symbianom več ne izdeluje in tudi zadnjih modelov se ne dobi več nikjer, razen morda v kakšnih oglasnikih. Zato sem se pri Simobilu in Mobitelu pozanimal, če obstajajo kljub vsemu še telefoni z govorno podporo in pri Simobilu dobil obširen odgovor, pri mobitelu pa sem dobil občutek, da nimajo pretiranega posluha za naše težave. Pri Simobilu pravijo, da imajo Glasovno podporo vsi Applovi in Android telefoni ter telefoni z mobilnim Windows 4. Na voljo imajo več telefonov v raznih paketih različnih cenovnih razredov od 1 eur za LG Optimus L3 kot na primer Apple iPhone 5 16GB za 540 € in še mnoge druge. Telefoni se dobijo ob 2 letni vezavi. Dostopni so tako v neskončnem paketu, kot tudi v paketu Orto smart. Le redki od ponujenih telefonov še morda imajo querty (računalniško) tipkovnico, zato se preko spletnih trgovin, kot sta Google Play in App store dobijo dodatni programi, ki prilagodijo delo na telefonu. Eden od takšnih programov je tudi izdelek naših vrlih Mariborčanov za Android - Equal eyes. Velja tudi omeniti, da vsi telefoni na dotik omogočajo BlueTooth tehnologijo in se tako na njih lahko priključi standardna BlueTooth tipkovnica in tako vsaj doma lahko slepi normalno delamo nanje, ne da bi pri tem razmišljali, ali smo pravilno tapnili ali ne.

Vir: Miha Pavčič, produktni specialist v produktnem marketingu pri Simobilu

Podjetje Drugi vid, d.o.o, iz Maribora objavilo slovensko spletno stran za aplikacijo Equal Eyes za pametne Android telefone:

Podjetje Drugi vid d.o.o ali Second Sight iz Maribora je objavilo novo slovensko spletno stran: <http://www.equaleyes.com/sl/>, kjer lahko dobite vse podrobne informacije o programu Equal Eyes za Android telefone, ki slepim in močno slabovidnim olajša delo na njih. Program je sestavljen iz treh medsebojno dopolnjujočih se delov: platforme, vmesnika in dodatnih aplikacij, kot so: diktafon, kalkulator itd. Aplikacija Equal eyes je dostopna s 30 dnevним brezplačnim testiranjem, nakar aplikacijo lahko kupite. Podjetje, ki je aplikacijo razvilo, bo priredilo tudi delavnice, na katerih se bomo slepi in slabovidni učili delati s pametnimi telefoni in same telefone lahko tudi preizkusili. Fantje pa z veseljem objavljajo novico o sodelovanju z CCares Wireless USA, prodajalec od Chit Chat Mobile US! Podrobnosti o tem sodelovanju pa si lahko preberete na njihovi strani, kjer lahko dobite tudi vse ostale informacije v zvezi s telefoni in njihovim programom, še najbolj pa bodo veseli vašega klica na telefonsko številko: 040 195 541, kjer vam bodo dali vse potrebne informacije, lahko pa se boste prijaviili tudi za delavnice, ki jih bodo v prihodnje organizirali.

Free DVD VideoSoft Youtube mp3 converter omogoča prenos več skladbic naenkrat:

Podjetje DVD videoSoft že nekaj časa razvija aplikacijo za Windowse in telefone, s katero je mogoče povsem enostavno prenašati video datoteke z Youtuba in jih pri tem pretvoriti v mp3. Zadnjih nekaj novih izdaj programa pa omogoča tudi, da na vaš računalnik prenesete celotni kanal uporabnika ali Playlist, ki se na vašem računalniku pretvori v mapo z mp3 datotekami. Uporaba programa je več ali manj dostopna tudi z bralniki zaslona Jaws in NVDA. V programu je najbolje nastaviti v polju insame quality na old standard 192 kb/s, 44 kHz, datoteke ali kanale pa prenesemo tako, da z brskalnikom kopiramo URL v program in poiščemo s tabom najprej paste, nato pa še download. Datoteke se bodo shranile v mapo moja glasba, v kolikor niste v nastavitvah izbrali druge mape. Opomba! Youtube večkrat spreminja spletno stran in način Video datotek, zato se tudi program pogosto posodablja. Vsaki posodobitvi ni potrebno slediti, ko pa enkrat program ne želi več prenašati datoteke, pa je posodobitev obvezna! Preizkusil sem tudi aplikacijo za Symbian telefone, ki pa za slepe žal ni dostopna. Program za računalnik lahko prenesete in preizkusite na povezavi:

<http://download.dvdfreesoft.com/downloadSource/FreeYouTubeToMP3Converter.exe>

Klicanje po Evropi in svetu je lahko tudi brezplačno:

Podjetje FreeCall že več let izdeluje program za klicanje po Evropi in svetu, ki na stacionarne telefone svojim strankam ne obračunava klicev. Potrebno je sneti program iz spletne strani: https://www.freecall.com/get_from_mirror, ga namestiti in se registrirati. Po registraciji je potrebno nakazati znesek (vsaj 10 eur) na vaš ustvarjen račun in klicanje se lahko prične. FreeCall kredit vključuje tri mesečno brezplačno klicanje ali za vsako državo 4 ure tedensko. Na mobilne številke se klic obračunava po njihovem ceniku. Če prekoračimo 4 ure za državo, nam preteče 90 dni, ali pa država ni v bazi brezplačnih držav, se klic računa 2 centa na minuto. Program odlično deluje z Jawsom, saj za osnovne funkcije programa Jaws Cursor ni potreben. Tudi meniji in nastavitve programa so po večini dostopni tako z Jawsom kot z NVDA-jem brez dodatnega manevriranja. Obstajajo tudi drugi podobni programi, vendar večina njih Slovenije nima v svoji brezplačni bazi, zato se priporoča namestitev programa FreeCall.

Podjetje Skype objavilo posodobitev:

Podjetje SKype je objavilo posodobljeno verzijo 6.7, ki slepim in slabovidnim omogoča lažje iskanje ljudi preko Skypa. Na vrhu seznama imamo preprosto išči edit, kamor vpišemo ime stika. S puščico dol nato najprej vidimo stike iz našega imenika, nato pa na dnu piše poiščite vse osebe, ki uporabljajo Skype. Ko nato pritisnemo enter, dobimo seznam list view z vsemi zadetki glede na vpisano besedo. Ta seznam se sicer odpre znotraj glavnega okna, vendar se s tipko tab do vsega lepo pride. V novem Skypu pa z bralniki zaslona Jaws in NVDA žal ne vidimo vpisnega ID-ja osebe. Vidimo le polno ime in status. Za slabovidne in videče je morda dobra novost ta, da lahko odslej svojim prijateljem pošiljajo video sporočila. Iz lastne izkušnje pa moram omeniti, da ko takšno sporočilo dobimo, sicer s tabulatorjem pridemo do možnosti predvajaj video sporočilo, a ko na ta gumb kliknemo, več ne moremo do

ostalih stvari znotraj tega pogovora, drugače kot da damo Alt F4 in pogovor znova odpremo. Nov Skype dobite na povezavi:
<http://www.skype.com/go/gets skype-beta-full>

[Na vrh](#)

© 2002-2013, [Uredništvo Rikoss](#), [Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije](#)